Lepote naše zemlje

(Nemško piše Regina Krick.)

Malo je dežel, ki bi toliko pisali o njih ko o Jugoslaviji. A ti opisi veljajo večinoma vabljivemu, skrivnostnemu orijentu Macedonije in pradavnim, beneškim palačam Dalmacije in njenemu sinjemu morju južnih dežel. Slovenija pa, ki je brižkone glede na pokrajine najlepši del jugoslovanske države, je v inozemstvu najmanj znana. Kdor je delj časa živel v Sloveniji, mu za zmeraj zajame dušo ta čarobna dežela. Spet in spet se mu v hrepenečih mislih prikazujejo njene podobe.

Noči v mesečini, kako so prelestne, če v njih zvenijo s tihim pošumevanjem Save, svete reke Jugoslavije, sladko-otožne slovenske pravljične pesmi! Ko zagorijo ko žgoči plameni listnati jesenski gozdovi krog trupel gorá, ko iz bodičastih ovojev padajo kostanji na tla, ko se začne po obširnih vinogradih trgatev: to je najčarobnejši letni čas Slovenije.

Nato sledijo temni večeri pozne jeseni strahotnih lepot, ko polzijo splavi ko prikazni skozi mokro meglo po svinčenosivih vodah. In viharne noči, ki v njih lajajo lisice in se krik sove druži s smehom divjih golobov!

Ondi, kjer so vasi že bolj redke in so hoste ko pragozdovi, šušlja hrastovo listje po zelenem barju in te vabijo vešče na spolzke steze, kamor ne more stopiti nobena človeška noga. Volčji lajež drami globoki molk gozdnih noči in pihaje izteza ris svojo četveroogljato glavo iz skrite gošče. Ko halje duhov plahutajo peruti sove-uharice, ki straši ponoči po gozdovih, ki se jih ogibljejo ljudje, in frfota čez jaso liki velikanski senci nad pobledelim mahom.

To so noči, v katerih zaživi »divji lov« po mrkih soteskah in je slišati glas roga in pokanje pušk in lajež psov. Tedaj se nihče ne upa iz varnega zavetja hiš, saj blodi krog marsikake domačije pravljica o zlohotnih nakanah divjega lovca. Ko se sneg še niti popolnoma ne otaja, že so tla gozdov pokrita z milijoni belih in lilastih podleskov.

Slovenija ni skoraj nikoli brez cvetja. Pozimi cveto še v snegu belolistnati telogi in kjer le malce odleze snežena odeja, že se razcvetejo zvončki in zelene čemerike. — Kakor so gozdnati hribi Slovenije najpopolnejša podoba romantike, tako je pa na drugi strani veličasten alpski svet.

Vsa dežela je polna pobožnih legend in pravljic, ki govorijo o povodnem možu, o čarovnicah, o duhovih in strahovih; dalje o pripovedkah, ki v njih nastopajo rojenice, kjer kopljejo zaklade, kjer so odrešene grajske gospodične in so ubiti zmaji in lintverni.

Marsikaka pripovedka, ko ona o divjem lovcu in čarostrelcu, ki biva v Logarski dolini, koder je krog in krog polno pečin, je brez dvoma germanskega izvora. Prav svojska pa je slovenska pripovedka o Judežu Iškarijotu, ki je čudovito podobna grški zgodbi o Edipu:

Ko je bil Judež rojen, so mu rojenice prerokovale, da bo svojega očeta ubil, se s svojo materjo poročil in izdal Zveličarja. Ko je nesrečna mati zvedela za to prerokbo, je vrgla otroka v vodo. Njen mož, ki se je zgrozil spričo takega dejanja, jo je zapustil in se naselil v nekem daljnem kraju. Valovi so zanesli malčka k nekemu mlinu, mlinar ga je rešil in ga obdržal pri sebi. Judež je rastel in je bil hudoben fant in nekega dne je na paši ubil sina svojega dobrotnika. Nato je pobegnil in se udinjal v službo pri nekem kmetu, ki je bil njegov oče. Ne da bi poznala drug drugega, sta prijateljsko živela skupaj, dokler ni Judež ubil svojega gospodarja. Ko se je spet potikal okoli, je prišel na neko kmetijo, last neke vdove, ki jo je bil zapustil njen mož in je zato zasnubila Judeža. Le malo časa sta bila poročena, pa je kmetica po materinem znamenju na prsih spoznala Judeža. Ko mu je povedala, kaj so mu bile rojenice prerokovale, se je Judež ves zmeden odvrnil od nje in je odšel, rekoč: »Zdaj grem, da poiščem onega, ki bo odvzel grehe tega sveta. In prej ne bom miroval, dokler ga ne bom našel.«

In zares ni imel nikjer obstanka, dokler se ni izpolnil še tretji del prerokbe. —

Neskončno mnogo je v Sloveniji gradov in graščin. Kolikor jih ni v razvalinah, pa še dandanes bivajo v njih plemiške in patricijske družine Slovenije.

Karkoli ima Slovenija prirodnih lepot, je njen najlepši del tisti, ki leži med Zidanim mostom in Krškim; najčarobnejša točka pa je Rajhenburg.

Tako sem bil razbudjen!

na vse zadnje sem preveč osvetil... ali premalo... ali pozabil... Brez skrbi — saj je Voigtländer - Illustra - film. Ta avtomatično izenači, tudi če...

Voigtländer

ILLUSTRA - FILM 18/10 0 DIN

Dobite ga v vsaki fototrgovini

Ondi ob zelenkasti, na široko tekoči Savi, ki je meja med bivšo Spodnjo Štajersko in Kranjsko, se dvigajo na obeh straneh reke z gozdovi obrasli hribi. Tik nad vodo štrli v nebo mrkosivo zidovje gradu, nekoč gnezdo hudih roparskih vitezov, ki so ogrožali trgovske tovore po cestah in na splavih. Prav nad njim, na strmi pečini, pa čepi še en grad z veličastnim obzidjem in tu je zdaj samostan trapistov.

Trapistovski samostan je sredi gozdne pokrajine, ki sliči prelestnemu parku. Na vse strani je čaroben razgled, omamljivo lepa so pota pod mogočnimi, starimi listnatimi drevesi, izmed katerih je nekaj velikanskih eksotičnih dreves in mnogo je domačih in inozemskih iglavcev. Najlepši pa je široki drevored starih kostanjev širokih vej; spodnje veje se skoraj dotikajo trat na obeh straneh poti, ki vodi na samostansko pokopališče, kjer počivajo mrtvi menihi brez krst, v samih kutah pod golimi gomilami.

Divje romantičen je oni kraj, kjer pečina, ki je na njej grad, strmo pada navzdol k strahotnemu obvodnemu gradu. Če se razgleduješ s sadovnjaka, se ti dozdeva, ko da se potaplja grad s svojimi rjavordečimi strehami v morju neskončnih gozdov.

Ali je sploh moči pozabiti oro čudovito, dolgo pot po grebenu Mahorijeve gore do pristave in razsežnih vinogradov trapistov? Vedno greš pod krošnjami hrastov in bukev in med vinogradi pa skozi temačne gozdove pravih kostanjev. Svojsko lepi so razgledi na hribe, njive, gozdove, cvetoče travnike, koder krvavijo kar šopi rdečih, divjih nageljčkov in na srebrni trak reke, na bele, majhne hribovske kapelice tja do slikovitega gnezdeca Krškega, ki je venomer v senci in kjer se bohotno razcvitajo na tratah divji tulipani. Vsega tega se za zmeraj zvesto spominjaš.

Spomladi je na Mahorijevi gori pravi pravcati češnjev paradiž. Cvetoči sneg pokriva lične domačije v njih gozdni samoti in vrh hriba, tam krog starinske, častitljive romarske kapelice, ki stoji ko sredi zelene planine, se vsepovsod razcvitajo krasne, pisane travniške rože. Krog in krog se dvigajo skupine gorá v svetlem, pomladnem zelenju in temna jelovina je vmes ko črna senca.

Mogočen grad, ki so ga l. 1127. sezidali na povelje salcburškega nadškofa zoper madjarske napade, je zmagovito prestal vse sovražne naskoke.

Od mičnega grajskega vrtiča, kjer rastejo cvetlice vseh vrst, te povede ozka klavzurna steza po gostem gozdu po hribu navzdol. Po tej stezi hodijo le menihi in nekateri med njimi so zelo učeni. Spodaj je čudovito lepa »tiha« ali »globoka« dolina, ki jo malokdo pozna in kjer se zdi, da zaživijo vse vilinske pravljice.

Kako brezmejno lepe so vse one zamotane steze v širnih gozdovih, kjer cvetejo ciklame in pasji zob, temnomodre potočnice in svojske alpske rože. V teh neskončnih gozdovih so »tuji ribniki«, raztresene kmetije in razpadli mlini in v nekem gozdu dehti mnogo belih orhidej.

Zarana ob dveh — o velikih praznikih celo ob eni — zazvoni samostanski zvonček, ki kliče menihe k jutranji sv. maši. Glas zvona se druži s pobožnim šuštenjem in pošumevanjem gozda. Nikjer ne moreš tako uživati vsebine Scheffelovega nesmrtnega »Ekkeharda«, ko v senci tega prastarega samostanskega gradu. Na nasprotni, kranjski strani so v senci gozdov, obdani z mrmrajočimi valovi Save gosposki gradovi in na nizkem griču stoji veličasten grad Brežice, ki ima četvero mogočnih, popolnoma različnih stolpov.

Bled je radi svoje lege biser v kroni krasnega Bohinja. Vsa ljubkost, vsa mogočna prelest gorske pokrajine obkroža to jezero, ki poje o njem slovenski pesnik Prešeren, da stoje v ozadju ogromni ledeniki.

Nasproti znanemu zdravilišču, ki ima kar preveč hotelov, gostišč in vil, štrli na strmih, ko stena dvigajočih se skalah grad Bled in gleda na ljubko, majhno jezero. Grad je, kakor večina slovenskih gradov, zelo star. Zakaj že 10. aprila 1004 ga je nemški cesar Henrik II. podaril briksenškemu škofu Albuinu z velikimi posestvi v okolici tja do Bohinjskega jezera vred.

Sredi jezera je majhen otok z romarsko cerkvico in »prošnjim zvonom«, kar zelo pomnoži romantično čudo pokrajine. Nekoč je bil tu tempelj slovanske boginje Žive: »Nekoč, v časih Crtomira, je bila tu videti podoba boginje Žive.« ... Ob slapu mlade Save ... pri Savici ... se je dal Crtomir krstiti.

Med strmimi skalnatimi stebri se iskreče peni beli slap. Grozeče stene brez poti strmijo na eni strani prelestnega Bohinjskega jezera, kraljestva pravljičnega Zlatoroga, na drugi strani pa ga obdajajo temni gorski gozdovi. Čudovito lepa je alpska bujnost Bohinja, zlasti v triglavskem območju. Najmogočnejši je vtis v dolini Vrata, ki jo veličastno zapira severna stena Triglava in pa pri Planici.

Prav svojski je Vintgar pri Bledu. Tu se bori Radovina, neugnano dete sneženih, lesketajočih se gorá, in divja, se peni, dela slapove in si utira pot med visokimi, nedostopnimi stenami pečin in neizmernimi brezdni. Nihče ne more brez občudovanja zapustiti eno uro dolge poti med soteskami Vintgarja. Če je sploh mogoče povečati lepoto in svojskost slovenskih alpskih pokrajin, tedaj se to zgodi zlasti v maju na visoki, razgledov polni Golici, ki je polna neizmernih trat belih narcis.

Številni turisti se vračajo tedaj na večere z velikanskimi šopi narcis domov in ves ljubljanski cvetlični trg je ko morje dehtečih, belih cvetov narcis. Vso pot do planinske koče na vrhu se raztezajo med krasnimi smrekovimi gozdovi cvetoči travniki narcis. Vsa okolica je ena sama opojnost cvetja.

Slovenske gore imajo vso znano alpsko floro in tudi take alpske rastline, ki jih težko najdeš drugje. Na Sv. Katarini pri Ljubljani cvete Daphna Blagoyana, rumenkastobela »kraljevska roža« Kranjske, ki jo je prepovedano trgati.

Vsepovsod so pota naravnost očarljivo lepa. Križi in znamenja stojijo prav slikovito kraj vaških, gozdnih in travniških potov, v ozadju pa so nazobčani vrhovi gorá. Tudi slovenske kmetiške hiše so pogostoma kaj ljubke. Zlasti prisrčne so v senčnih samotah skalnatih gorá.

Pod Kamniškimi in Savinjskimi Alpami je nepopisno lepa Logarska dolina, kraljestvo divjih lovcev. Vanjo prideš ko skozi mogočna vrata in zagledaš krog in krog čudovito lepo sliko, ki se veličastno končuje v Kamniških planinah.

Malo znano, dasi ena izmed najčudovitejših alpskih pokrajin sploh je Jezersko. Čeprav ni ondi dandanes nobenih jezer več, vendar so velikanski okameneli vrhovi njegovih gorá in divje hrumeči hudourniki in nedotekljiva prirodnost v divji romantični samoti nekaj najlepšega, kar sploh premore alpski svet.

Med Zagorjem in Savo te iznenadi stikovitost Save. Med visokimi, strmimi pečinami in skalnatimi stenam divje in peneče hrumi in šumi tako svojska, ko smaragd zelena Sava. Tudi tu je blizu obrežja in po dolinah mnogo omamno-romantičnih gradov in razvalin. Nekateri stoje na strmih, težko dostopnih višavah sredi velikanskih, črnih jelovih gozdov, ki so polni soparnega vzduha po borovnicah.

Izredno lepa je lega raznih kopališč Slovenije. Zlasti ležijo lepo Rimske toplice, pa Rogaška slatina. Čudovito lepi so izleti po Pohorju, ki ima polno krasnih gozdov in majhnih gorskih jezer.

Ljubko leži Tržič pod Karavankami. Slikovite so oblike skalovja in velik je grad barona Borna, ki ima v alpskem revirju gojišče kozorogov (divjih kozlov), katerih je zdaj že malo na svetu.

Svet zase je del Slovenije med Novim mestom in Krškim. Tu je taka množica gradov in graščin, da jih ni toliko niti v Nemčiji ob Renu, niti v Avstriji ob Donavi med Požunom in Dunajem, da, niti ne v vsem slavnem delu Tirolske med Bozenom in Meranom.

Že Abraham a Santa Clara, svetovno znani pridigar cerkve sv. Štefana na Dunaju, je dejal v 17. stoletju, da je Kranjska »čudež vseh čudežev«.

Velikanske gozdove, ki so polni jam, obkrožajo pravljični Gorjanci. Skrivnostna Krka, ki med vrbami in topoli zdaj naglo hiti dalje, zdaj spet tvori s trnjem obrasle ribnike in se razvije v majhna, otočkov polna jezera, ima nešteto čapelj, divjih rac in drugih povodnih ptičev, ki poživljajo njene bregove. — Tukaj so pred graščinami in gradovi trate vse pisane in prepolne samega lilastega podleska in v maju — liki na Golici — so povsod množice belih narcis.

»Nežika, pazite no na otroka! Ali ne vidite, da je žgance, kateri so skuhani za psa!«

»Naj jih le je! Prav se godi psu. Zakaj pa pasja mrcina vedno liže mleko iz skodelice, preden jo otrok dobi.«

Slovenci na Madjarskem

Sedanja narodnostna slika Slovenske krajine ima svoj vzrok in obeležje v zgodovinski preteklosti. Sedanji prekmurski Slovenci, ki so po trianonski pogodbi večji del prišli v okvir Jugoslavije, v devetih naseljih v Madjarsko in v petih v Avstrijo, nam predstavljajo potomce Pribinovih in Kocljevih panonskih Slovencev, ki so bili v 9. stoletju na severu vse do Donave s središčem ob Blatnem jezeru. Po Kocljevi smrti so izgubili svojo narodnostno državo in samostojnost in tako se je začelo za panonske Slovence dolga stoletja trajajoče prenašanje tujega jarma in potujčevanja, ko so se morali na eni strani potapljati nemškemu raznarodovalnemu, na drugi madjarskemu pritisku, a v sredi pa po kolonizaciji enemu in drugemu. Kolonizacija Bavarcev in Frankov je med panonskimi Slovenci ob Rabi, Leithi in Donavi do Blatnega jezera začela že v karolinški dobi, na kar so koncem 9. stoletja prišli pod madjarsko nadoblast, pod katero so ostali vse do razpada avstro-ogrske monarhije. Konec svetovne vojne pa — kot omenjeno — ni prinesel vsem preostalim panonskim Slovencem že davno zaželjene svobode. Tako bivajo sedaj v treh državah na ozemlju, ki meri še kakih 1000 km², od nekdanje zelo obširne pokrajine panonskih Slovencev, ki je merila kakih 10.000 km², nam pričajo še sedaj nekatera krajevna imena na Madjarskem, kakor tudi v Avstriji. Tako so nam Madjari vzeli ob svojem prihodu ljudi, jezik in kulturo, da so si zgradili svojo moč. In zato so krčili slovensko zemljo, ped za pedjo, skoraj do Mure ... Raba je ustavila to prodiranje, Monošter je mejna trdnjava!

Da pa se je od nekdanjih panonskih Slovencev skozi tolika stoletja ohranilo še približno stotisoč, je vzrok 1. njih periferna lega, 2. pas med autogonizmom med dvema kulturama in 3. kompaktnost z ostalimi Slovenci preko Mure, ki nikoli ni tvorilo krepke razmejitve Slovencev.

V nasprotju z ostalimi slovenskimi pokrajinami, je Slovenska krajina kot del ogrskega kraljestva živela posebno življenje. To se nam prav posebno pokaže, če pomislimo samo na to, da imamo danes le v Slovenski krajini Slovence evangeličanske vere z lastnimi luteranskimi pastorji. Povsod drugod na Slovenskem pa je katoliška reformacija skoraj popolnoma iztrebila evangeličane.

Znano je, da je po trianonski mirovni pogodbi ostalo še okoli 6000 Slovencev onkraj Srebrnega brega pod Madjarsko. Kakor se je le redko kdo zanimal z ogrske Slovence pred letom 1918, prav tako je tudi v dobi zadnjih petnajstih let, da pri omembi neosvobojenih Jugoslovanov v Italiji in na Koroškem naše časopisje skoro dosledno pozablja neosvobojene Slovence in Hrvate na Madjarskem. Res jih ni mnogo, toda oni tvorijo strnjeno narodno manjšino v sosedni državi in bi po vsej pravici morali pripasti Jugoslaviji.

Kako so ostali rabski Slovenci po trianonski mirovni pogodbi še dalje pod Madjarsko, nam o tem prav dobro piše v svoji knjigi »Prekmurje« naš bližnji sorojak univ. prof. Matija Slavič.

Jugoslovanska delegacija na pariški mirovni konferenci, se je zelo trudila, posebno delegat za Slovensko krajino že omenjeni univ. prof Matija Slavič, da bi segala jugoslovanska meja do Rabe in Monoštra. Svoje zahteve je podpirala z madjarsko uradno statistiko. Toda odločnejši činitelji, med njimi najbolj strasten italijanski delegat, so se ozirali na to, da v Monoštru ni več slovenske večine in tako so zahteve naših jugoslovanskih delegatov odbili. Tako je nesrečno naziranje, češ, naj zemljepisje odloča in meja naj bo razvodnica dveh rek, nam je odtrgala od našega narodovega telesa te brate. Tako gre danes meja med Jugoslavijo in Madjarsko po razvodju med Muro in Rabo, kjer je najvišji vrh Srebrni breg, visok 404 m.

Jugoslovansko mejo prestopimo pri Trthovi in pridemo v četrt ure po dobri cesti v prvo slovensko vas Gornji Senik (madj. Felsöszölnök), ki ima 1580 slovenskih prebivalcev. Skupno z vasjo Ritkarovci (madj. Ritkaháza), ki šteje 224 ljudi, tvori samostojno slovensko župnijo, kjer župnikuje požrtvovalni in gostoljubni župnik Vince Kos, po rodu Beli Hrvat iz Gradiščanskega. Kako so bili ti kraji povezani z današnjimi kraji jugoslovanske Slovenske krajine, izpričuje to, da so pripadali Ritkarovci do leta 1919 župniji Velikim Dolincem. Skoraj vse vasi rabskih Slovencev so obcestne in hiše so raztresene ena poleg druge ob glavni cesti, ki pelje v Monošter in še naprej v notranjost Madjarske, po nekdanji slovenski zemlji, ki je grob davnih dedov tam ob Blatnem jezeru! Če greš po Rabski pokrajini, misliš, da si na Goričkem, ki je severni del naše Slovenske krajine, pa res tudi geomorfološko je Rabska pokrajina nadaljevanje Goričkega, zato je hribovita in deloma porastla z gozdom, po nekaterih krajih tudi že z vinsko trto. Zanimiva so poleg krajevnih imen, tudi ledinska imena v Rabski dolini, to so imena polj, travnikov, gozdov in potokov, ker dokazujejo popolna slovenski značaj zemlje rabskih Slovencev. To so: Komlovje, Stavljenica, Crna mlaka, Celina, Haborje, Priboj, Duga zemlja, Gnojnica, Podrastek, Grajska potok in še mnoga druga ledinska imena.

Sosedna slovenska župnija so Števanovci (madj. Apátistvánfalva). Vas je posejana po prijaznih gričih, ne visokih nad 300 m. Kraj sam ima 513 prebivalcev; ostale vasi, ki pripadajo tej župniji, pa so: Verice (madj. Permise) s 176 prebivalci; Andovci (madj. Orfaln) z 286 prebivalci, Otkovci (madj. Ujbalázofalva) z 263 prebivalci; Sokolóvci (madj. Szakonyfaln) z 546 prebivalci in Slovenska ves (madj. Rabatótfaln) s 760 prebivalci.

Samostojno župnijo tvori vas Dolnji Senik (madj. Alsószölnök), ki ima 713 prebivalcev in je danes že skoro napol nemška. V vseh treh župnijah delujejo slovenski duhovniki.

Skrajno čisto slovensko naselje je Slovenska ves, ki leži komaj pol ure od mesta Monoštra, oddaljenega od državne meje le kakih 15 km. Mesto Monošter leži ob reki Rabi in je po železnici zvezano z notranjostjo Madjarske in z Avstrijo. Tu se stekajo vsi državni uradi, kakor okrajno glavarstvo, sodnija in katasterska uprava z davčno upravo, ki močno vplivajo raznarodovalno na rabske Slovence. Nekdaj pa so tukajšnje tiskarne tiskale slovenske knjige in koledarje. V mestu, ki šteje 3000 prebivalcev, je osemrazredna realna gimnazija, poprej je bila humanistična, ki so jo do osvobojenja obiskovali prekmurski dijaki. Gimnazija ima okoli 282 dijakov, skoraj toliko kakor nižja realna gimnazija v Soboti in kljub temu ji ne preti od strani države nobena redukcija, ker vedo, kakšnega velikega nacionalnega pomena je gimnazija ob meji. Sedaj vrši ta največji kulturno prosvetni zavod med rabskimi Slovenci madjarizacijo. V Monoštru se nahaja tudi stari cistercijanski samostan, katerega je dal postaviti madjarski kralj Bela III., po katerem samostanu je dobil tudi sam Monošter svoje ime. Monošter je tudi sicer privlačen za prebivalce bližnje slovenske okolice, ker so tu tvornice za svilo, tobačne izdelke in kose. Iz najbližjih slovenskih vasi si služi v njih kruh več sto ljudi.

Zemlje imajo rabski Slovenci malo, ker je večina še last madjarskih veleposestnikov in zaradi tega so bili ljudje prisiljeni hoditi na sezonsko delo na bližnja madjarska veleposestva, še bolj pa so se oprijeli izseljevanja v Ameriko. Danes ima skoro vsaka druga hiša v teh slovenskih rabskih vaseh svojce v Ameriki.

Današnji njihov položaj je obupen. Edina njihova inteligenca je duhovščina, ki vzdržuje stike z duhovščino v Slovenski krajini, toda ti stiki nimajo globljih korenin, to so le prijateljstva iz starih časov. Slovenska govorica je le še v domači družini in deloma še v cerkvi doma, dočim je iz šole že davno pregnana. V uradu je sploh še nikdar ni bilo.

Najhuša nesreča za rabske Slovence in s tem tudi za nas je, da oni niso bili narodno doslej še prebujeni. Misel o svobodi iz leta 1918 je kot zvezda utonila in le redkokdo še veruje danes vanjo, da bo še kdaj zasijala.

Današnji madjarski sistem sistematično skrbi, posebno zadnje čase, ko se madjarska aristokracija navdušuje za revizionizem, da ne bi prišlo do kakih medsebojnih stikov one strani s Slovensko krajino. Gre za to, da rabski Slovenci ne bi spoznali življenja ljudi na naši strani.

Edina slovenska knjiga med rabskimi Slovenci je molitvenik, deloma tudi katekizem, toda pri mlajših tudi ta izginja. Do sedaj je prihajal med rabske Slovence tudi mesečnik »Marijin list«, koledar Srca Jezusovega. Šole so že od nekdaj popolnoma madjarske. Verdar pa starejši ljudje ne obvladajo madjarščine, temveč je njihov jezik slovenski; a mladina jo le za silo govori.

Rabski Slovenci se sami nazivajo »Slovene« ali Slovence, ime »Slovene« dobimo skoraj pri vseh pisateljih, ki so kdaj omenjali Slovence med Muro in Rabo. Ker moderni madjarizacijski sistem vrši svoje delo med rabskimi Slovenci z največjo naglico, je le vprašanje bodočnosti, koliko časa bo še ostalo v ljudski govorici ime »Slovene« in koliko rodov bo še ohranilo svoj slovanski značaj.

Joško Maučec.

Upisna skica rabske doline.